

رسانه و سینما

غربت سفارتخانه های ایران در اینترنت

۱۶

سینمای ایران آنسوی مرزها

۱۷

ادبیات و کتاب

گفت وگو با پروین علی پور

۱۸

گفت وگو با علی اصغر شعر دوست ..

۱۹

حکمت و اندیشه

اندیشه سیاسی علامه نائینی

۲۰

یک سده‌ی معتدل

۲۱

تاریخ

مناره‌ای از مجموعه‌ها

۲۲

گفت وگو با رسول صدراعلمی

دبیر دهمین جشن سینمای ایران

دیوار بلند

بی‌اعتمادی

بابک غفوری آذر

www.ghafooriazar.com

عصر یکی از روزهای هفته گذشته، در آخرین روزهای نمایش فیلم‌ها برای داوران آکادمی جشن خانه سینما با رسول صدراعلمی در حالی در سالن کنفرانس خانه سینما صحبت می‌کنم که آثار خشکی و کم‌خوابی به وضوح در چهره دبیر دهمین جشن خانه سینما نمایان است. صدراعلمی اما با حداکثر انرژی گفت‌وگو را پیش می‌برد. برخلاف بسیاری از همکارانش از پاسخ به سئوالی طفره نمی‌رود و باعث می‌شود یکی از چالشی‌ترین گفت‌وگو‌ها پیرامون جشن خانه سینما شکل بگیرد. همین خشکی و انبوه کارهای دیگر اجازه نمی‌دهد که گفت‌وگو طولانی شود اما در همین میزان هم می‌تواند کلیتی از تصویر دهمین جشن سینمای ایران ارائه دهد.

■ ■ ■

■ **چرا همیشه حساسیت‌های پیرامون جشن خانه سینما زیاد است؟**

این حساسیت نه فقط در جشن خانه سینما بلکه در مورد تمام مسائل سینمایی کشور وجود دارد، به این دلیل که همچنان مجموعه‌ای از مدیران اجرایی و سیاسی و فرهنگی از سویی و بخشی از مردم از سوی دیگر دیگر تلخ و گزنده‌ای نسبت به سینما دارند.

■ **به نظر می‌رسد این نوع مشکلات بعد از گذشت ۲۸ سال از انقلاب حل شده باشند؟**

من به سئوال شما در مورد دوره‌ها جواب می‌دهم یعنی از ۹ دوره قبل تا امروز (هر سال به شکلی)، گاهی حساسیت‌هایی که به طور طبیعی در ذات سینما وجود دارد در جشن به شکل عمیق‌تر و جدی‌تری بروز کرده و یا افرادی به این حساسیت‌ها دامن زده و به شکل سیاسی و حزبی به قضیه نگاه کرده‌اند و باعث لطمه خوردن به برگزاری جشن شده‌اند. مثلاً در مورد جشن هشتم، جنجال‌هایی پیرامون آن به‌وجود آمد که شایسته آن نبود. اما یادباز هم این موضوع را یادآوری کنم که برای همه دست‌اندرکاران سینمایی کشور کلیت سینما مهم است و تلاش می‌کنیم سینما را همیشه زنده و پررونق نگه داریم و نه چیز دیگری.

■ **به نظر می‌رسد به دلیل همین حاشیه‌ها و جنجال‌ها است که در هر دوره بخش عمده‌ای از تلاش دبیر و همه مسئولان جشن معطوف کم کردن همین حاشیه‌ها می‌شود، آیا شما هم دچار همین موضوع بودید؟**

این مسئله همچنان وجود دارد؟
ترس و محافظه‌کاری در آن وجود دارد، جشن خانه سینما هم به آن دچار است آن هم نه به خاطر خود بلکه به خاطر مجموعه‌آسیبی است که ممکن است بر اثر یک بی‌ملاحظگی به کل سینما وارد شود. همچنان معتمد هم اعتماد لازم میان منتقدان سیاسی تیزبینی که دنبال نکته‌ای برای بهره‌برداری شخصی یا گروهی از موضوعی هستند با محافل سینمایی وجود ندارد و در واقع سینما در مقاطعی بهترین موضوع برای این منتقدان بوده است.

■ **این مسئله همچنان وجود دارد؟**

بله، اما شخصاً خیلی امیدوار بودم بعد از ملاقاتی که با رهبری داشتم این اتفاقات کم‌رنگ یا حداقل کمتر شوند.

■ **حالا منظور شما با وجود تمام این حساسیت‌ها مسئولیت مدیریت این دوره را پذیرفتید؟**

وقتی پیشنهاد دبیری دوره دوم جشن خانه سینما از طرف هیات‌مدیره جدید مطرح شد با توجه به شرایط نه چندان خوشایندی که بر همه گذشته بود و متأسفانه همچنان هم جاری است، به نظر آمد که شاید بتوان کاری کرد تا حداقل همدلی بین اهالی سینما کمی بیشتر و جدی‌تر شود.
حلدس می‌زنم یکی از دلایل دعوت من برای پذیرش این مسئولیت این بود که تا امروز سعی کردم به هیچ جناح و دسته‌ای به صورت متعصبانه تعلق خاطر نداشته باشم.

■ **اتفاقاً در مشکلی که بین تهیه‌کنندگان و کارگردانان به‌وجود آمد به نظر می‌رسید بیشتر طیف تهیه‌کنندگان را نمایندگی می‌کردید؟**

تقریباً همین طور است ولی نه نمایندگی طیف خاصی از تهیه‌کنندگان. جایگاه اتحادیه تهیه‌کنندگان و کلیت آن برای من مهم بود و احساس می‌کردم با وجود همه نقدهایی که به اتحادیه (مثل بقیه صنف‌ها) وارد است نباید اجازه داد که این صنف از بین برود.

■ **در این فاصله چندروزه تا جشن برای ایجاد این همدلی به قول خودتان چه کارهایی انجام داده‌اید؟**

آن طور که شما در ذهن دارید کار خاصی انجام نذادم. فقط وقتی خودم اینجا حضور دارم و بقیه صنف‌های سینمایی به من اعلام همبستگی می‌کنند و اینکه آمادگی خود را جهت هر گونه کمک و تلاشی برای بهتر شدن جشن اعلام می‌کنند خود آغاز خوبی است و طبیعی است که من با مدیریتم باید بتوانم از تمام کمک‌ها نهایت استفاده را ببرم و از همه مهمتر به همه بفهمانم که ما یکسری خطرات جدی بیرونی داریم که در این فرصتی که شما و ما به این مناقشات می‌پردازیم

افرادی از اینها به شدت استفاده می‌کنند، مهمترین آن مسئله قاچاق فیلم‌ها است که به شکلی خانمان‌برانداز درآمده است.

■ **آیا شما خود برای اعتمادسازی با آن طرفی که نگاه مثبتی به مجموعه سینما ندارد اقدامی کرده‌اید، یا باید منتظر باشیم در این چندروزه یا در خود جشن اتفاقاتی بیفتد؟**

نه چندان. خود جشن در واقع یک نماد است، من شخصاً به عنوان یک آدم تلاشم را کرده‌ام و از دیگرانی که فکر می‌کردم می‌توانند موثر باشند خواهم کرد اما تلاش کنند. یک روایت این است که ممکن است تمام این مناقشات مقدمه یک زایش و شکفتن دوباره باشد، در واقع یک فرد یا جمعی وقتی می‌خواهد به بلوغ برسد این عصبانگری‌ها را دارد و ما باید این دوره را بگذرانیم و بدانیم که همه دچار یک سری مشکلات مشترکیم.

■ **این ایده پخش مستقیم هم از همین دیدگاه سرچشمه گرفته که البته اگر به نتیجه برسد گام بسیار بلندی برای کم کردن این دیوار بلند می‌اعتمادی است.**

دقیقاً. عملی شدن این ایده در واقع عامل ایجاد یک کانال ارتباطی عمیق با جامعه است که تا حد بسیار زیادی می‌تواند مجموعه سینما و دست‌اندرکارانش را به سطح جامعه بررد.

■ **چقدر عملی شدن این ایده‌ها قطعی شده و چه اقدامات دیگری در این زمینه انجام داده‌اید؟**

مذاکراتش انجام شده و به نتیجه‌های خوبی هم رسیده‌ایم. نکته‌ای که در این باره وجود دارد این است که همیشه خانه سینما بودجه خوب و نسبتاً قابل توجهی بابت عرضه نوار ویدئویی جشن به دست می‌آورده که با پخش تلویزیونی مراسم این بودجه از بین می‌رود. ولی داریم سعی می‌کنیم با اضافه کردن موارد دیگری به نوار ویدئویی مثلاً حواشی جذابی از مراسم شرایط مناسبی برای عرضه آن ایجاد کنیم. پخش تلویزیونی مراسم یا به طور مستقیم یا با تأخیر یا به صورت گزیده خواهد بود. قدر مسلم این است که تلویزیون در این دوره همکاری‌های خوبی با جشن خواهد داشت. اجازه پخش تیزرهای جشن را از تلویزیون همین امروز گرفتیم و سعی داریم در آنها بخش زیادی از خانواده سینما دیده شوند.

اما من بیشتر از همه چیز به حاصل این کار می‌اندیشم. این کار یعنی درگیر کردن مردم با جشن. مراسم اسکار در یک سالن ۱۰۰۰ نفری برگزار می‌شود ولی میلیون‌ها نفر در سراسر دنیا آن را دنبال می‌کنند و بنابراین هیچ وقت به فکر تعویض سالن برای بیشتر کردن تعداد بینندگان نمی‌افتند. یعنی مراسم اسکار تبدیل به یک آیین شده است و به کمک وسایل ارتباط جمعی تمام مردم جهان در جریان آن قرار می‌گیرند و با اختتامیه کن سال‌ها است در همان سالن نسبتاً کوچک اجرا می‌شود ولی با ارتباط مستقیم همه را درگیر می‌کنند.

■ **ایده نمایش همزمان مراسم در فضای بیرونی تالار وحدت به کجا رسیده است؟**

همچنانا به قوت خودش باقی است و حتی قرار است شهرداری کمک کند تا ما بتوانیم چند تصویر در بیرون سالن داشته باشیم و اگر شد به چند تلویزیون بزرگ شهری هم متصل شویم.

■ **طرح‌ها بسیار بلندپروازانه هستند که اگر هر کدام آنها اجرایی شوند، تأثیر زیادی خواهند داشت.**

به نظر من اگر دبیر اول یا دوم هم همین اهداف را داشتند الا آن به نتیجه رسیده بودیم. بنابراین ممکن است این تفکرات الان بلندپروازانه به نظر بیاید ولی چیزهای عجیب و غریبی نیستند. انجام نشدن همین اقدامات باعث شکل‌گیری این دیوار بلند می‌اعتمادی در این سال‌ها شده است. به نظر من موفقیت ما در نزدیکتر شدن جشن با مردم است در واقع تبدیل این جشن به یک آیین و مراسمی که مردم هر ساله منتظر برگزاری آن باشند.

■ **من فکر می‌کنم نگرانی از حاشیه‌ها باعث شده که همه آن دبیران سعی کنند خود را محدود به همان برگزاری مناسب جشن کنند و بنابراین در کنار صفت بلندپروازانه می‌توان یک صفت جسورانه هم بر این طرح‌ها گذاشت.**

بله، قطعاً همین طور است و به نظر من باید به پای کار انجام شده ایستاد یعنی وقتی فکر می‌کنی و برنامه‌ای با زمان و شرایط خاص تنظیم می‌کنی اول خودت و بعد گروهی که در انجام کار با تو همکاری می‌کنند باید قبولش داشته باشیدی و پای تصمیمات گرفته شده و کارهای انجام شده بایستی. یعنی الان شما هم پای کارهای انجام شده می‌ایستید؟

بله، امیدوارم. البته آقای دهقان را به عنوان آینه عبرت در کنار خود نگه داشته‌ایم.
■ **آیا ممکن است بحث‌های پخش مستقیم یا شهری قدم‌های شما را در برگزاری جشن محافظه‌کارانه‌تر کند، یعنی بخواهید در اجرا ایده‌آل‌های صدا و سیما را در نظر بگیرید و باعث شود مراسم از مفهوم جشن فاصله بگیرد و به یک آیین بسیار رسمی تبدیل شود؟**

نه، مسئله صدا و سیما خیلی این نیست که قرار است چه چیزی مطرح شود و مسئله آنها بیشتر رعایت عرف اجتماعی است و نوع حجاب و پوشش. این مسائل هم در فیلم‌ها و فعالیت‌های ما رعایت می‌شود و بنابراین می‌توان جشن نیز رعایت کرد. یعنی به آیین برگزاری جشن احترام گذاشته و به منظور بیشتر دیده شدن آن برخی عرف‌های جامعه را هم رعایت کنیم.

■ **مسئولان این دوره به جد پای این موضوع ایستاده‌اند که فیلم‌های شرکت‌کننده باید پروانه نمایش داشته باشند و فیلمی که پروانه نمایش نداشته باشد داوری نمی‌شود. این الزام باعث شده که تعداد قابل توجهی از فیلم‌های متقاضی می‌توانند در جشن شرکت کنند.**

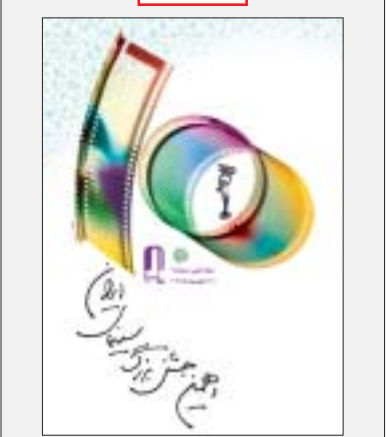
هیچ وقت مدیران اجرایی جشن این قوانین را تعیین نمی‌کنند.
■ **اما در دوره‌های پیشین بعضی از مدیران بنا به اختیاراتشان تغییراتی در قوانین دادند.**

بله مسائلی بوده ولی هیچ وقت به نتیجه نرسیده است و این موضوع هم بخشی از آن جنجال‌هایی است که می‌توان از آن پرهیز کرد چون نتیجه‌ای ندارد. مثلاً من به عنوان دبیر تمام تلاشم را بکنم که فلاان فیلم که پروانه نمایش ندارد حتماً در جشن شرکت کند.

■ **خب آن فیلمسازی هم که فیلمش پروانه نمایش نگرفته می‌گوید که اگر داوری یک نگاه صنفی دارد باید فیلم مرا هم به و جشن سینما یک نگاه صنفی داشته باشد.**

و جشن سینما خانه سینما حمایت کنید.

اگر قرار باشد این موارد در نظر گرفته شود، باید بتوانیم فیلم‌های ساخته شده غیرحرفه‌ای را هم نمایش دهیم در حالی که در جشن فیلم‌هایی شرکت می‌کنند که باید تمام قوانین حرفه‌ای از جمله لزوم دریافت پروانه ساخت و نمایش را رعایت کرده باشند. اگر چنین نباشد نوعی بی‌نظمی به وجود می‌آید.

بیش از همه دوست دارم آنچنان نگاه همدلانه‌ای در جشن وجود داشته باشد که در نگاه اول نظر هر بیننده‌ای را به خود جلب کند. ضمن اینکه به شدت علاقه‌مند توجه عموم مردم به مسئله آثار سینمایی معطوف شود.

وجود می‌آید، در واقع ما می‌توانیم به فیلم‌های مورد علاقه‌مان احترام بگذاریم و تلاش هم کنیم تا مشکلات آنها را برای دریافت پروانه نمایش حل کنیم اما نمی‌توانیم آنها را در جشن خانه سینما شرکت دهیم.

■ **یعنی فکر می‌کنید جایزه دادن به این نوع فیلم‌ها مشکلاتشان را حل نمی‌کند؟**

دقیقاً، این اقدام بیشتر باعث نوعی رودرویی غیرمنطقی می‌شود که حاصلی هم ندارد. اگر قرار است جشن ادامه داشته باشد و در آن منافع کلیت سینما دیده شود باید این اصول را رعایت کنیم.

■ **حالا در این دوره با این تعداد زیاد فیلم که پروانه نمایش ندارند، چه می‌کنید؟**

اصراًر نداریم که همه به جشن برسند، هر کدام که رسید داوری می‌شود. فرض کنید من به عنوان تهیه‌کننده یک فیلم فرم برای شرکت در جشن پر کرده‌ام. بنابراین به شکل منطقی فیلم یا در مرحله تدوین و یا صدآگذاری است و ممکن است به دلایلی فیلم به جشن نرسد و یا سرمایه‌گذار اصرار دارد که فیلم در جشنواره فجر شرکت کند. فکر می‌کنم ما باید این مشکل را حل کنیم که حضور در دو جشن نباید منافاتی با هم داشته باشند ولی چون جشنواره فجر تلاش دارد که در گروه الف قرار گیرد و شرط قرار گرفتن در این گروه هم آن است که فیلم‌ها برای بار اول در آن نمایش داده شوند، بنابراین باید به دنبال راه‌حلی برای آن بود. برخی از فیلم‌ها به این دلیل نمایش داده نخواهند شد.

روال کار این است که یک کمی از این فیلم‌ها باید در اختیار وزارت ارشاد قرار گیرد، ما لیست فیلم‌ها را برای وزارتخانه ارسال می‌کنیم، در صورتی‌که که کمی فیلم در وزارت موجود باشد آنها طی یک روز و قبل از صدور پروانه نمایش به ما اعلام می‌کنند. بنابراین فیلم می‌تواند طی ۱۰ روز پروانه نمایش بگیرد.

■ **شما نگران این موضوع نیستید که اگر این پروسه به هر دلیلی طی نشود فیلم‌های کمی در جشن شرکت کنند؟**

تعداد فیلم‌ها کم نیست. اصل داوری جشن به تمام این فیلم‌های جدید نوعی طراوت و تازگی به جشن میبخشد. البته هنوز عده‌ای معتقدند که اگر ما بخواهیم مثل آکادمی اسکار عمل کنیم تمام فیلم‌ها باید اکران شده باشند ولی چون ما نمی‌توانیم مثل هیچ جای دیگر باشیم و جشن ملی خانه سینمای ایران مال ایران است در نتیجه این نوع الگوها را رعایت نمی‌کنیم. ممکن است دبیر سال آینده نخواهد این کار را انجام دهد بنابراین من به هیات‌مدیره پیشنهاد دادم که دبیرخانه جشن تعطیل نشود و در طول سال به صورت دائمی فعالیت کند. این موضوع منجر به شکل گرفتن آیین‌نامه‌هایی می‌شود و هیات رئیسه آکادمی با برگزاری جلسات خود در طول سال به یک آیین‌نامه شفاف‌تر و قوی‌تر می‌رسد. بعد از دوره‌ای که هر صنفی به صنف خود رای می‌داد و نتایج خیلی درخشانی نداشتیم، الان هر صنفی می‌تواند به تمام فیلم‌ها رای دهد یا این تفاوت که در حرفه تخصصی خود این رای ضریب ۳ می‌گیرد. ما همچنان سعی می‌کنیم به مدلی برسیم که مشکلات ما را حداقل در داوری کم‌تر کند. احساس من این است که امسال داوری‌ها در تمام رشته‌ها (انیمیشن، فیلم کوتاه، مستند، داستانی و سینمایی) شفاف‌تر خواهد بود.

■ **در بحث داوری‌ها، مثلاً در آکادمی اسکار یکسری پیشکسوت‌ها در نتیجه آرا تأثیرگذار هستند، چرا ما هنوز نمی‌توانیم چهره‌های شناخته شده قدیمی در هر صنفی را به داوری بکشانیم؟**

اگر نظر شخصی من را بخواهید ما پیشکسوتان کمتر می‌توانیم در فیلم یک جوان ۲۷ ساله خیلی تأثیرگذار باشیم، یعنی آمدن آنها مشکلات ما را حل نمی‌کنند. ولی به نظر من باید انگیزه‌های این پیشکسوتان را بیشتر کرد تا در رای‌گیری شرکت کنند حالا چگونگی آن در نحوه عملکرد خانه سینما در طول سال قبل برمی‌گردد و کار منی که یک یا دو ماه قبل از جشن به این سمت انتخاب می‌شوم، نیست. مثلاً هیات‌رئیه آکادمی به مستندسازها گفته بود که فقط

رشته خودتان را داوری کنید و به بقیه رشته‌ها رای ندهید و یا به‌بچه‌های انیمیشن هم همین‌طور، این به نظر حرف درستی نیامد و اعتراض این صنف‌و بحث بود. بنابراین با هیات‌رئیه آکادمی جلسه‌ای گذاشتیم و آنها قانع شدند و رویه تغییر کرد. منظور من این است که یک دبیر نمی‌تواند کار زیربنایی انجام دهد.

■ **ترکیب بزرگداشت‌های امسال هم در نوع خود جالب است. هم سینماگر داریم و هم نهاد فرهنگی مرتبط با سینما. درباره بزرگداشت‌ها امسال سعی کردیم نگاه جامع‌تری داشته باشیم. نعمت حقیقی به عنوان یک فیلمبردار**

پیشکسوت و قدیمی که فیلمبرداری تعدادی از مهمترین فیلم‌های تاریخ سینمای ایران را انجام داده است، انتخاب اولمان بود. محمدتاهی‌نژاد یک پژوهشگر شناخته شده در حوزه سینمای مستند است که این نوع سینما بسیار مدیونش است. مجله فیلم هم به عنوان قدیمی‌ترین نشریه سینمایی در حال انتشار فعلی که در این دو دهه اخیر بسیار بر سینمای ایران تأثیرگذار بوده انتخاب شده.

■ **هر سه مدیر ماهنامه فیلم تندیس می‌گیرند؟**

به عنوان مجله فیلم یک تندیس اهدا می‌شود ولی هر سه نفر آقایان هوشنگ گلמکانی، مسعود مهرابی و عباس یاری برای گرفتن تندیس خواهند آمد. ارج نهادن از مجله فیلم البته تقدیری نمادین است از تمام روزنامه‌نگاران سینمایی کشور و احترام به آنها، احترام به همه روزنامه‌نگاران است. ■ **اجرای مراسم امسال به چه شکلی خواهد بود؟ قرار است اتفاق و ناآوری خاصی در اجرا بیفتد.**

اما خبلی متفاوت نیست، بخشی از بدنه اصلی مراسم که مانند سال‌های قبل اهدای جوایز است. ولی اساس و بنیان جشن همان همدلی است. بنابراین سعی داریم طوری برنامه‌ریزی کنیم که به آن هدف برسیم. اینکه بتوانیم جشن را در عامه مردم گسترش دهیم و هواداران ما که همیشه دنبال فیلم‌های جشن هستند بیشتر در جریان آن قرار بگیرند. یک بخش جدی هم به رابطه با قاچاق فیلم‌ها داریم و تمام بچه‌های سینما کمک کردند که این بخش بیشتر و بهتر دیده شود. مجری برنامه هم جوانی است که قرار است برای اولین بار این مراسم را اجرا کند و در حال تمرین است. کارگردانی کل جشن را هم مشترکاً حبیب رضایی و میلاد صدراعلمی برعهده دارند.

■ **درباره اهدای تندیس خانه سینما به یک سینماگر خارجی هم انتقادهایی مطرح شده. مشخصاً در همان جلسه**

■ **مطوعاتی اعلام برنامه‌ها.**

من از این تصمیم دفاع می‌کنم و با توجه به قول هیات‌مدیره امیدوارم پایدار ب‌ماند. همه دنیا راسم است که برای بیشتر دیده شدن مراسم به سینمای خارجی می‌پردازند. در این سال‌ها در سراسر دنیا افراد بسیاری به

سینمای ایران محبت داشتند یا در مطرح کردن این سینما در دنیا تأثیر داشتند و نسبت به آن تعصب دارند. قدردانی از این افراد می‌تواند تجلیلی باشد از تلاش آنها در تمام این سال‌ها. من فکر کردم که هر سال یکی از این افراد را می‌توان انتخاب کرد و در واقع جایزه‌ای به رسم یادبود به آنها بدهیم. این موضوع هم بتأتی ندارد جز اینکه یک تندیس از کشور خارج شده و در مجموعه سینمایی دیگری قرار می‌گیرد و دیده می‌شود و در مورد آن نوشته و جزو تاریخ آن مجموعه سینمایی ثبت می‌شود.

■ **به نظر می‌رسد این وظیفه جشنواره فجر است؟**
نه، منافاتی ندارد. هر دو می‌توانند به نوبه خود تلاش کنند یکی به نمایندگی بخش خصوصی و صنفی و دیگری به نمایندگی بخش دولتی.

■ **در جشن امسال دوست دارید که یک بیننده مراسم چه نکاتی را ببیند و به آنها توجه کند؟**

بیش از همه دوست دارم آنچنان نگاه همدلانه‌ای در جشن وجود داشته باشد که در نگاه اول نظر هر بیننده‌ای را به خود جلب کند. ضمن اینکه به شدت علاقه‌مندم توجه عموم مردم به مسئله آثار سینمایی معطوف شود. اینکه با خرید فیلم از یک دستفروش، مال قاچاقی خریداری می‌کنند که باعث کاهش تولیدات و افزایش بیکاری می‌شود.

ادامه در صفحه ۱۷

نگاه اول

جایزه‌ای برای پژوهش

شادمهر راستین

در جشن خانه سینما تندیسی به محمدتاهی‌نژاد مستندساز و پژوهشگر سینمای ایران اهدا می‌شود تا این مراسم برای خود اعتباری فرهنگی کسب کند. محمدتاهی‌نژاد فارغ از اوج و فرودهای سینمای ایران در چهار دهه اخیر، جدای از گرایش سینماگران به انواع و اقسام تئوری‌های نامعلوم و به دور از هیاهوهای رایج در سینمای بدنه، توانست یک تنه و با استقامتی کم‌نظیر بحث تحقیق و پژوهش را در سینمای ایران مطرح و جاری سازد به طوری که برگزارکنندگان جشن صنفی که به دنبال رعایت حداقل استانداردها در فیلم‌ها هستند به کسی جایزه می‌دهند که در کمیت به دنبال کیفیت و در ظاهر جست‌وجوگر باطن آن است. کمتر کسی توجه داشت که در پس سینمای فیلمفارسی فرهنگ و روایتی حاکم است که از طریق آن می‌توان به طرز زندگی مردم دهه چهل و پنجاه دست یافت. چه کسی در دوران جنگ به پیاد خانواده‌های جنگ‌زدگان و مهاجران جنگی در تهران بود؟

آیا کسی باور دارد برای سینمای ایران می‌توان فیلم‌نامه نوشت؟ آیا علاقه‌مندی به سینما یافت می‌شود که بیش از هزار فیلم بلند و کوتاه، داستانی و مستند در فیلمخانه ببیند و درباره همه اجزای آنها فیش‌برداری کند؟ آن هم در ایران که همه عجله دارند. تمامی‌نژاد همان‌طور که به جوانان مستندساز توجه ویژه دارد و مدام به آنها بحث تحقیق در کار را متذکر می‌شود یکی از بهترین مشاوران کارگردانان صاحب نام ایرانی است.

تهای‌نژاد بارها به تحقیق در حین فیلمبرداری یعنی پدیده متولد شده در سینمای دیجیتال اشاره داشته و آن را گونه‌ای از مراحل انجام تحقیق می‌داند. در صورتی که برخی از شاگردان او هنوز سینمای دیجیتال را به رسمیت نمی‌شناسند. گستره فعالیت تهای‌نژاد از تالیف و تحقیق فراتر می‌رود و کار به ترجمه و معرفی سینمای مستند و نظریه‌های مدرن سینمایی مستند هم می‌رسد به طوری که تنها مطلب درباره نظریه طبقه‌بندی سینمای مستند را تهای‌نژاد ترجمه و ارائه داده‌اند.

شاید در این جشن و به بهانه اهدای جایزه به تهای‌نژاد سینمای داستانی ایران به گنج پنهان سینمای مستند توجه کند و خود را از این سرچشمه پایان‌ناپذیر ایده و تحقیق بهره‌مند کند. مدت‌ها است که سینمای مستند پشتوانه سینمای بدنه کشورهای جهان شده و به نوعی مرز بین سینمای داستانی و مستند از بین رفته، ملاک باورپذیری بیشتر ژانرهای سینما به خصوص ملودرام‌های اجتماعی در مستند بودن آنها است. اما نمی‌دانیم چرا سینمای مستند ایران هنوز مخاطب واقعی خود را پیدا نکرده!

امیدواریم لحظه‌ای که تلویزیون نشان‌دهنده صحنه جایزه‌تاهی‌نژاد از جشن خانه سینما است پیوند بین تلویزیون، سینما و محقق مستندساز شکل گیرد و تلویزیونی‌ها هم مثل سینماگران به اهمیت مستندسازی و تحقیق دست یابند.

نگاه اول

شخصیت انسانی

نعمت حقیقی

فرهاد صبا

پیش از انقلاب در دوره‌ای کار فیلمبردار در نورپردازی تنها به روشن کردن پروژکتور خلاصه می‌شد، اما حقیقی در چنین شرایطی توجه ویژه‌ای به نورپردازی نشان داد و تلاش کردتصاویری واقعی تر با نور طبیعی به تماشاگر ارائه دهد.

در زمانی که اکثر تولیدات سینمای ایران فیلم‌هایی معمولی بودند، نعمت حقیقی در انتخاب‌هایش دقت ویژه‌ای داشت و فعالیت در هر پروژه‌ای را نپذیرفت. به این ترتیب، فیلمبرداری حقیقی به سمت ماندگاری پیش رفت. من بیش از سایر کارهای حقیقی «گوزن‌های مسعود کیمیایی را می‌پسندم. فیلمبرداری «گوزن‌ها» ویژگی‌های قابل توجهی دارد. علاوه بر

کادربندی‌ها که به واقعی جلوه‌کردن فیلم کمک می‌کند، نورپردازی آن هم خاص است. به عنوان نمونه دردرگیری شخصیت‌های داستان در تاریک روشن یک دالان، نورپردازی حقیقی به حس صحنه بسیار کمک می‌کند.

غیر از شخصیت حرفه‌ای حقیقی که در مورد آن صحبت شد، نعمت حقیقی دارای شخصیت انسانی

بازرشی است. او با این شخصیت توانست تنها سراغ کارهای‌مساندگار سینمابرود. اگر قرار است

بزرگداشتی برای او برگزار شود باید غیر از شخصیت حرفه‌ای، شخصیت انسانی این فرد هم‌مورد

تقدیر قرار گیرد.

منبع: مهر